

Muistio
17.1.2025/ MMM

EU:n metsäkatoasetus; Nautakarjatalouden harjoittaminen ja luontokatoa ehkäisevät kunnostustoimenpiteet

1. Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on koonnut tähän asiakirjaan [metsäkatoasetuksen \(EU\) 2023/1115](#) keskeisiä asioita erityisesti koskien nautakarjatalouden harjoittamista. Metsäkatoasetus on tullut voimaan 29.6.2023 ja soveltaminen alkaa yrityksen koosta riippuen pääosin 30.12.2025 ja vastaavasti mikro- ja pienien yritysten osalta 30.6.2026.

Metsäkatoasetus velvoittaa toimijat tarkistamaan, että EU:ssa markkinoille saatettavat ja EU:sta vietyvät tuotteet ovat asetuksen mukaisia. Asetuksen soveltamisen alkaessa asetuksen piirissä olevien toimijoiden on noudatettava asianmukaista huolellisuutta ennen asianomaisten hyödykkeiden ja tuotteiden saattamista unionin markkinoille tai niiden vientiä sieltä, ja toimijalle tulee pääsääntöisesti velvoite esimerkiksi asianmukaista huolellisuutta koskevan vakuutuksen antamiseen. Käytännössä toimijan on varmistettava, ettei naudan tuotantoketjussa ole aiheutettu metsäkatoa. Lisäksi on hyvä huomata, ettei asetus koske nautaa, joka on syntynyt ennen asetuksen voimaantuloa 29.6.2023.

Metsäkatoasetuksessa on määritelty päivämäärä, 31.12.2020, jota ennen metsän muuttaminen maatalouskäyttöön ei myöskään ole aiheuttanut asetuksen mukaista metsäkatoa. Tämä tarkoittaa, että jos metsä on raivattu pelloksi 1.1.2021 tai sen jälkeen, sellaisella alueella ei saa laiduntaa, jos haluaa saattaa tuotteen markkinoille. Rehun tuottaminen alueella olisi kuitenkin sallittua (pois lukien soija).

Ruokavirasto on nimetty metsäkatoasetuksen toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa. Kyseinen viranomainen vastaa asetuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisestä sekä tiedottaa ja neuvoo toimijoita ja kaupaa käyviä asetuksen toimeenpanoon liittyen. Lopullinen ratkaisu toimivaltaisesta viranomaisesta tehdään lainsäätämisen yhteydessä eduskunnassa loppuvuodesta 2025.

2. Metsäkato

Metsäkadolla tarkoitetaan metsän muuntamista maatalouskäyttöön riippumatta siitä, onko muutos ihmisen toiminnan aiheuttama vai ei (2 artikla 3 kohta).

3. Metsän määritelmä

Metsäksi määritellään pinta-alaltaan yli 0,5 hehtaarin maa-ala, jolla täysikasvuisena puut voivat saavuttaa vähintään tietyn pituuden ja latvuspeittävyuden (5 m ja 10 %). Määritelmässä todetaan myös, mikä ei ole metsää. Metsää eivät ole pääasiassa maatalouskäytössä tai urbaanissa (kaupunkien rakennetut alueet) käytössä olevat maat (2 artikla 4 kohta).

Asetuksen metsän määritelmä perustuu siis metsän ominaisuuksiin sekä alueen maankäyttöön.

Asetuksen määritelmän mukaisesti, jos uusi maatalouskäyttöön otettava alue perustetaan alueelle, joka on ollut jo entuudestaan pääasiassa maatalouskäytössä tai rakennettua maata, ei ole kyse asetuksen mukaisesta metsäkadosta.

4. Toimijan velvoite asianmukaisesta huolellisuudesta

Metsäkatoasetuksessa säädetään toimijoille, jotka saattavat markkinoille tai vievät nautakarjasta valmistettuja tuotteita, kuten naudanlihaa, velvoitteesta metsäkatovapaiden tuotantoketjujen varmistamiseksi ja myös muutoin metsäkatoasetuksen noudattamiseen. Toimijan, joka saattaa tuotteen markkinoille on noudatettava asianmukaista huolellisuutta ja annettava metsäkatoasetuksen liitteen II mukainen asianmukaista huolellisuutta (DD) koskeva vakuutus komission tietojärjestelmään (TRACES). DD-vakuutukseen liitetään naudan tuotantoketjun osalta kaikkien niiden tilojen maantieteellinen sijainti, joilla eläimiä on pidetty, ja muut asetuksen liitteessä II vaaditut tiedot. Toimija voi valtuuttaa edustajan laatimaan DD-vakuutuksen komission tietojärjestelmään (6 artikla), joka voidaan kirjata tuotantosopimukseen. Vastuu siitä, että asianomainen tuote on artiklan 3 mukainen, säilyy kuitenkin toimijalla.

Asianmukaisen huolellisuuden noudattamiseksi toimijan tulee perustaa menettelyistä ja toimenpiteistä muodostuva niin kutsuttu asianmukaisen huolellisuuden järjestelmä ja osana järjestelmäänsä arvioida metsäkadon riskiä tuotantoketjussa ja tarvittaessa tehdä toimenpiteitä sen vähentämiseksi. Julkiset ja yksityiset sidosryhmät voivat käyttää mitä tahansa karttoja, joita ne pitävät sopivina asianmukaista huolellisuutta tai tarkastuksia varten. Alueen käyttötarkoituksen osoittamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi kaavoitusta, maankäyttöluokkiin perustuvia määrittelyjä tai muuta kokonaisarviota alueen pääasiallisesta käytöstä, ottaen huomioon metsän määritelmään liittyvät ominaisuudet.

Nautakarjan tuotantoketjussa hyödykkeen metsäkatoasetuksen mukaisuutta arvioidaan riskinarvioinnin kautta (2 artikla 26 kohta sekä 10 ja 11 artiklat). Riskinarvioinnin kautta voidaan todeta, onko riskiä lainkaan tai onko vain merkityksettömän alhainen riski siitä, että hyödykkeet eivät olisi metsäkatoasetuksen mukaisia. Asetuksen edellyttämä riskinarviointi ja asianmukaisen huolellisuuden osoittaminen tehdään koko tuotantoketjun tasolla.

5. Navettainvestoinnit

Edellä on todettu, että metsäkadolla tarkoitetaan metsän muuntamista maatalouskäyttöön (2 artikla 3 kohta). Asetuksessa maatalouskäytöllä tarkoitetaan maan käyttöä maatalouteen ja karjankasvatukseen (2 artikla 5 kohta).

Asetuksen mukaista metsäkatoa ei näin ollen olisi tapahtunut, jos nautakarjatalouden rakennusinvestoinnissa rakennuksen alle jäävä maa-ala sijaitsee pääasiassa maatalouskäytössä olevalla alueella tai rakennetulla maalla. Rakennus on tuolloin rakennettu jo valmiiksi pääasiassa maatalouskäytössä olevalle alueelle (kts. metsän määritelmä). Esimerkiksi, kun rakennus ei lähtökohtaisesti sijaitse maalla, joka täyttäisi alun perinkään asetuksen metsän määritelmää, ei ole tapahtunut asetuksessa määriteltyä metsäkatoa.

Asetuksen mukaista metsäkatoa ei myöskään ole tapahtunut, jos metsän muuntaminen maatalouskäyttöön on tapahtunut ennen 31.12.2020.

Euroopan komissio on julkaissut 2.10.2024 [ohjeasiakirjan](#) metsäkatoasetuksen soveltamisen tueksi. Komission ohjeistusten mukaan alueen muuttamista maatalouskäyttöön ei tapahtuisi, jos perusteena on eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön noudattaminen, jos (pysyvien ja ei-pysyvien) rakenteen pystyttäminen eläinten pitoa varten on tarpeen eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi ja jos se rajoittuu rakentamisen kannalta välttämättömään pinta-alaan, eikä tämä toiminta vaikuta ympäröivien alueiden luokitteluun metsäksi (FAO määritelmän mukaisesti). Metsämaan muuntaminen uuteen käyttötarkoitukseen ei näissä tapauksissa kuuluisi EUDR:n mukaisen ”metsäkadon” määritelmän piiriin.

Komission ohjeistuksen perusteella voitaisiin näin ollen katsoa, että Suomen olosuhteissa nautakarjan pitoa varten rakennettava navetta ja sen yhteyteen rakennettava jaloittelutarha sekä tuotannon edellyttämät muut välttämättömät rakennukset tai rakennelmat, kuten lanta- ja rehuvarasto, voitaisiin sijoittaa metsämaalle ilman, että sitä katsottaisiin muuntamiseksi maatalouskäyttöön (ja näin ollen aiheuttavan metsäkatoa). Rakentamisessa tulee huomioida ohjeen viittaus välttämättömään vähimmäispinta-alaan sekä se, että metsän luokittelu ei muutu, eli että jäljelle jäävä ala edelleen täyttäisi metsän määritelmän.

6. Luontokatoa ehkäisevät kunnostustoimenpiteet

Komission julkaisema ohjeasiakirja mahdollistaa myös luontokatoa ehkäisevien kunnostustoimien jatkumisen. Ohjeasiakirjan mukaan asetuksen alueen muuttamista maatalouskäyttöön ei tapahtuisi, kun tehdään luonnon monimuotoisuutta edistäviä ennallistamistoimenpiteitä. Näiden ennallistamistoimenpiteiden tulee perustua suunnitelmaan, josta käy ilmi kohteen sijainti sekä hoidon tarve tai kohteen potentiaali. Ohjeasiakirjan perusteella voidaan katsoa, että perinnebiotooppi-inventoinnissa tunnistetuilla kohteilla tehdyt kunnostustoimenpiteet eivät aiheuttaisi metsäkatoa. Muilla kohteilla tehtävien toimenpiteiden on perustuttava esimerkiksi ELY-keskuksen tai Metsähallituksen Luontopalveluiden hyväksymään suunnitelmaan, joka täyttää edellä mainitut edellytykset.

Lisätietoa:

[Metsäkato ja laittomat hakkuut](#)

[Metsäkatoasetus \(EUDR\) - Ruokavirasto](#)

[KOMISSIION OHJEASIAKIRJA metsäkatoa aiheuttamattomia tuotteita koskevan Asetuksen \(EU\) 2023/1115 soveltamisesta](#)

[Komission julkaisemat vastaukset usein kysyttyihin kysymyksiin](#)